

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT – PSY 717

Lucie Felgrová

344528, Psychologie-Genderová studia

Seminární práce č.1

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1.5.2010

Fakulta sociálních studií MU, 2009/2010

Článek „Čtvrtina mladých chápe seniory jako přítěž, která jim bere peníze“ se objevil na serveru novinky.cz 28.4.2010. Úvodní sdělení zní: „Čtvrtina mladých lidí ve věku 15–29 let si myslí, že senioři žijí na úkor mladší generace. Pro řadu mladých lidí představují senioři spíše ekonomickou zátěž a zdroj problémů, který jim odčerpává peníze, které jim podle jejich názoru patří. Vyplývá to z jediného reprezentativního výzkumu Věková diskriminace – ageismus Lucie Vidovičové“. S odkazem na uvedený výzkum článek ještě uvádí informace, že čtvrtina občanů se setkává s odlišným chováním kvůli věku, že starším pracovníkům je prakticky automaticky připisována neschopnost naučit se pracovat s moderní technikou, horší sluch, zrak a výdrž, neschopnost přizpůsobovat se změnám a menší pracovní výkon, ale že současně 38 procent dotázaných je přesvědčeno, že staří vydělávají více peněz než ti ostatní. Zmiňuje se zde, že hlavní výtky vůči starším zaměstnancům mají hlavně lidé v práci nejistí, neschopní nebo bojící se ztráty zaměstnání. Součástí článku je také tabulka uvádějící v procentech osobní zkušenost s věkovou diskriminací v různých věkových skupinách respondentů. Kromě informací čerpajících z uvedeného výzkumu se článek ještě věnuje skupině vzniklé na facebooku pod názvem „Jejich revírem je Kaufland, jejich tempo je vražedné – důchodci“, což je jen jedním z ukazatelů sílící mezigenerační nevráživosti, ke které se v článku vyjadřuje i Staňková a Hájek. Článek krátce zmiňuje i vliv politiků a předvolebních kampaní na pohled na starší generaci, nechť zaměstnávají starší lidi a malou reprezentaci seniorů vlastními organizacemi.

„Věková diskriminace – ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh“ je publikace Lucie Vidovičové (2005), jejíž součástí je první empirický sociologický výzkum ageismu – věkové diskriminace v ČR, jehož spoluautorem je Ladislav Rabušic. Zpráva zpracovává data ze 4 základních zdrojů: analýzy dokumentů, statistických dat, sekundární analýzy dat a vlastního výběrového šetření v populaci ČR. Hlavním zdrojem dat je první cílený výzkum věkové diskriminace v ČR Ageismus 2003, který byl proveden u 1584 respondentů ve věku 15 – 83 let. Výzkum zjišťoval zejména ageistické postoje v populaci a prevelanci osobních prožitků ageismu. Publikace obsahuje teoretický úvod, který se zabývá především definicí ageismu, empirickou část, která byla i zdrojem pro článek, závěrečné shrnutí a doporučení, která mají sloužit ke zmírnění projevů ageismu v naší populaci a působit preventivně proti jeho dalšímu rozvoji.

Úvodní sdělení článku obsažené také v jeho názvu se opírá o procentuální souhlas s výrokem „Bohaté finanční dávky, jaké dostávají starší lidé, ubírají ze státní pokladny peníze, které by měly být poskytnuty mladším“, jež byl součástí dotazníku a v kategorii 15-29 let s ním souhlasilo 25% respondentů. V textu zprávy je také řečeno, že čtvrtina i více mladých lidí si myslí, že senioři žijí na úkor mladé generace. Tento údaj byl tedy přenesen do článku bez zjevného zkreslení. Snad jen tvrzení článku „To, že řada mladých lidí nemá hned auto, vilu a vynikající pracovní postavení bez vlastního přičinění, je pak přičítáno těm, kteří jim v tom údajně brání – starší generaci“ je značně zveličené a z výzkumu nevyplývá.

Údaj o čtvrtině občanů setkávajících se s odlišným chováním na základě věku taktéž odpovídá výzkumu. Ovšem uvedená tabulka, jejíž údaje jsou převzaté z grafu zachycujícího osobní zkušenost s věkově diferencovaným chováním dle věku respondenta, obsahuje chybné údaje. Konkrétně u věkové skupiny 30-39 let je uvedeno 11% místo 10% a u skupiny 40-49let 24% místo 11%, což je docela podstatný rozdíl. Údaje o rozdílech mezi pohlavími článek nezmiňuje, nicméně nebyly významné. Kromě věku a pohlaví se výzkum také zabývá vlivem dalších faktorů na názory a zkušenosti v oblasti ageismu, jako např. religiozita, sociální status, zkušenost s nezaměstnaností, stupeň vzdělání, subjektivní hodnocení chudoby aj.

Charakteristiky připisované starším pracovníkům uvedené v článku byly v téměř shodném znění ve výzkumu skutečně zjišťovány a jsou sdílené poměrně vysokým procentem respondentů, nicméně se jistě nedá tvrdit, že jsou připisovány automaticky, jak prezentuje článek, protože odpovědi respondentů u jednotlivých položek se pohybovaly v rozmezí od

31% do 65%. S výrokem, že starší vydělávají více, než ostatní skutečně dle výzkumu souhlasilo 38% respondentů.

Charakteristiky těch, kteří mají nejvíce výtky ke starším zaměstnancům, také více méně vycházejí z výzkumu, kde se navíc mluví o vyšších řídicích pracovnících, nespokojenosti s prací a považováním své rodiny za spíše chudou.

Celkově dle mého názoru článek až na drobné nepřesnosti vychází z údajů prezentovaných ve výzkumu. Jako přínosné vidím už jen to, že se toto téma vůbec dostane k široké veřejnosti a snad přispěje k otevření diskuse o problému, kterým ageismus bezesporu je.

Zdroje:

Vavroň, J. (2010). Čtvrtina mladých chápe seniory jako přítěž, která jim bere peníze. *Právo*. Staženo 28.4.2010 z <http://www.novinky.cz/ekonomika/198755-ctvrtina-mladych-chape-seniory-jako-pritez-ktera-jim-bere-penize.html>.

Vidovičová, L., Rabušic, L. (2005) *Věková diskriminace - ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh*. Praha: VÚPSV – Výzkumné centrum Brno. Staženo 30.4.2010 z http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_158.pdf.

Připravila jste mi věru nelehké čtení. Srovnáváte studii plnou tendenčních otázek a naivně přímočarých interpretací s jejím podáním v novinách. Ale jsme na statistice a já tu hořkou pilulku polykám a dávám Vám za pravdu v tom, že podání v novinách odpovídá až na Vámi zmiňované drobné rozdíly vyznění výzkumné studie.

Chybí mi tu induktivně statistická perspektiva a zamýšlení nad velikostí těch čísel. Je 25% vzhledem k formulaci otázky opravdu hodně? Není věková skupina 15-29 stanovena podivně široká?

Souhlasím s tím, že ageismus je důležitý problém, ale zde jde o ageistickou karikaturu ageismu. Ageismus se totiž netýká jen starých lidí a je podstatně složitější. Jestli Vás to téma zajímá, podívejte se třeba na článek Iversona a kol.

Iverson T, Larsen L, Solem P. A conceptual analysis of ageism. Nordic Psychology [serial online]. October 2009;61(3):4-22. Available from: PsycINFO, Ipswich, MA. Accessed May 18, 2010.

SJ

10b